

Ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument van de herenwoning Delacre in Vilvoorde

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het ministerieel besluit van 9 oktober 2018 tot voorlopige bescherming als monument van de herenwoning Delacre in Vilvoorde;

Gelet op het openbaar onderzoek dat gehouden is van 7 november 2018 tot en met 6 december 2018 en waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de herenwoning Delacre in Vilvoorde aantoont;

Overwegende dat de herenwoning Delacre als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De herenwoning Delacre uit 1893 bekleedt een bijzondere positie in het sociaal-economisch en cultureel verleden van de stad Vilvoorde. De woning werd in 1893 gebouwd in opdracht van Pierre Delacre (1860-1932), die sinds 1883 mee aan het hoofd stond van de Vilvoordse vesting van de chocolade- en koekjesfabrikant Delacre. De herenwoning vormde tot 1921 de officiële verblijfplaats van de familie Delacre in Vilvoorde. Het bedrijf Delacre werd in 1870 opgericht door Charles Delacre (1826-1907) en kende naast de fabriek in Vilvoorde verschillende verkooppunten in Brussel. Als zakelijk leider was zijn zoon Pierre Delacre mede verantwoordelijk voor de uitbouw van het familiebedrijf van een kleinschalige onderneming tot de succesvolle, internationale speler die het bedrijf Delacre in de 20ste eeuw zou uitmaken. De snelle opmars van het bedrijf maakte van Delacre een sterk merk dat zich ondertussen vastzette in het collectieve geheugen in Vlaanderen. Naast haar industriële bedrijvigheid ondersteunde de familie Delacre het cultureel leven in Vilvoorde en toonde het gezinshoofd zich politiek actief voor de Liberale Partij. De woning in de Van Helmontstraat was decennialang een cultureel trefpunt als artistiek en literair salon van het gezin Delacre. De woning is tevens het ouderlijk huis van Jules Delacre (1883-1950), die als poet, literair vernieuwer en oprichter van het Théâtre du Marais (1922) een belangrijke positie bekleedt in het literair veld in het interbellum. De ruime stadswoning is op heden het enig bewaard bouwkundig relict in Vlaanderen dat de rijke geschiedenis van het internationaal gereputeerd familiebedrijf Delacre in herinnering brengt. De fabriekspanden en opbrengstwoningen in de Mimastraat achter het station werden na de sluiting van het bedrijf in 1994 afgebroken. De woning vormt als dusdanig een laatste getuige van één van de meest iconische familiebedrijven van rond de eeuwwisseling in Vlaanderen;

Overwegende dat de herenwoning Delacre als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De herenwoning Delacre is een representatieve, laat-19de-eeuwse stadswoning in neo-Vlaamserenaissance-stijl. De woning werd in 1893 gebouwd, vermoedelijk naar ontwerp van

stadsarchitect Jean Hauwaert (1863-1912). Deze was in zijn hoedanigheid als stadsbouwmeester van Vilvoorde onder meer verantwoordelijk voor de bouw van de overdekte markthal op de Grote Markt (1903) en de Portaelsfontein (1897) in Vilvoorde. Ook leverde hij het stedenbouwkundig ontwerp voor de aanleg van de industriezone aan het kanaal (1902). Naast zijn verantwoordelijkheden als stadsbouwmeester legde hij zich toe op particuliere opdrachten inzake woningbouw, hoofdzakelijk in Brussel. De herenwoning Delacre zou het eerste gekende woningontwerp van zijn hand zijn in Vilvoorde. De woning werd uitgevoerd in een gestileerde neo-Vlaamserenaissance-stijl met een sober en ingetogen decoratief programma. De neo-Vlaamserenaissance-vormgeving beperkt zich tot het gevelontwerp (topgevel), het materiaalgebruik (baksteen en hardsteen in speklaagverband) en een beperkt aantal gevelornamenten (onder andere deuromlijsting, geveltopbekroning en erker). Daarmee sluit het woningontwerp aan bij de algemene stijlevolutie die de neo-Vlaamserenaissance na 1890 onderging. De herenwoning Delacre behoort tot de meest representatieve laat-19de-eeuwse voorbeelden van dergelijke woningen in Brussel en de Vlaamse Rand. Het vier traveeën tellend breedhuis kent een verzorgd ontwerp en traditioneel grondplan afgeleid van de 19de-eeuwse enkelhuisindeling,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen definitief beschermd als monument: de herenwoning Delacre met tuin, Van Helmontstraat 2 in Vilvoorde, bekend ten kadaster: Vilvoorde, 2de afdeling, sectie D, perceelnummer 896D19.

De definitief beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de definitief beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Exterieur

De voorgevel

De herenwoning Delacre is een onderkelderd breedhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl van twee bouwlagen en vier traveeën. De gevelopbouw kenmerkt zich door de combinatie van een top- en lijstgevel: het linkergedeelte (zuiden) van de woning betreft een drie traveeën tellende lijstgevel met klassiek hoofgestel, het rechtergedeelte (noorden) een verbreed topgevelrisaliet met erker.

De onderbouw van de woning is opgevat als hoge rustica-plint en telt vier rechthoekige keldervensters, voorzien van uitgewerkte smeedijzeren diefijzers. In de risaliterende linkertravee bevindt zich een rechthoekige deur met bovenlicht. De geblokte entablementomlijsting met voetschraper werd ter hoogte van de rustica-plint gebouchardeerd. Het neo-Vlaamserenaissance-getint entablement is voorzien van diamantkoppen en gegroefde consoles en sluit bovenaan aan op een getralied bovenlicht onder geprofileerde waterlijst met gestrekte uiteinden, geflankeerd door voluten met bloemmotief. In de rechthoekige deuropening steekt een eenvoudig geklampte strokendeur

beschoten met uitgewerkt deurbeslag, waaronder slotplaten en nagels. De originele, geprofileerde hendel van de trekbel bleef eveneens bewaard.

De bovenbouw van de woning kent een parement in rode baksteen geritmeerd door hardstenen muurbanden en kordonvormende lekdrempels. Het topgevelrisaliet is ter hoogte van de tweede bouwlaag en de geveltop voorzien van sierankers. De eerste bouwlaag telt drie getoogde vensteropeningen, de tweede bouwlaag drie rechthoekige vensteropeningen onder een rondboogveld. Het topgevelrisaliet heeft een driekantige houten erker op een uitgewerkte hardstenen sokkel op zware consoles. Boven de erker bevindt zich een rechthoekige vensteropening met rondboogveld. Deze is voorzien van een kunstig uitgewerkte smeedijzeren borstwering. In de geveltop bevindt zich een bekronend oculus. Alle vensteropeningen zijn gevat in hardstenen omljstingen voorzien van hoek- en negblokken en smeedijzeren borstweringen. In de borstweringen en boogvelden onder en boven de vensteropeningen zijn decoratieve stucwerkpanelen aangebracht. De rondboogvelden en de bekronende oculus zijn verder voorzien van doorgetrokken druiplijsten met sluitsteen. Nagenoeg overal bleef het origineel buitenschrijnwerk bewaard. De originele T-ramen ter hoogte van de eerste bouwlaag zijn voorzien van geprofileerde regels en stijlen met tandlijst als tussenregel, evenals het drieledige raam in het verbreed risaliet. Ook ter hoogte van de tweede bouwlaag bevinden zich de originele T-ramen die evenwel minder uitgewerkt zijn. Het schrijnwerk van de houten erker is rijkelijk uitgewerkt. De basis is voorzien van een balusterborstwering tussen postamenten met diamantkoppen, die aansluit op gecanneleerde stijlen voorzien van riemen en wortelmotieven. De rondbogige bovenlichten hebben decoratieve glas-in-loodpanelen met gestileerde bloemmotieven. De erker wordt afgelijnd door een geprofileerde kroonlijst. De lijstgevel sluit aan op een klassiek hoofdgestel met geprofileerde kroonlijst voorzien van hardstenen steigergaten en trigiefen. De geveltop van het verbreed risaliet is voorzien van een hardstenen bekroning in de vorm van een gebroken en een driehoekig fronton met tussenin een medaillon met het bouwjaar '1893' als opschrift. Bovenaan de neo-Vlaamserenaissance-getinte bekroning prijkt een obelisk. Het geheel bevindt zich onder een kunstleien zadeldak voorzien van twee dakkappen onder overkragende bedaking. Aansluitend op de zijgevels bevinden zich zowel aan noordelijke als zuidelijke zijde twee schoorstenen.

De zij- en achtergevel(s)

De zichtbare gedeelten van de zijgevels zijn vlak afgewerkt en bepleisterd. Aan de zuidelijke zijgevel bevinden zich twee gevelhoge schoorsteenschachten. De achtergevel is eenvoudig van uitzicht en telt drie traveeën, waarbij het linkertravee breder is uitgewerkt. De gecementeerde lijstgevel is voorzien van schijnvoegen. Nagenoeg alle muuropeningen in de achtergevel zijn getoogd, waarbij deze in het rechtertravee verspringen. De gevel wordt bovenaan afgelijnd door een geprofileerde daklijst. Centraal in de onderbouw bevindt zich de kelderdeur. Het betreft een eenvoudige beglaasde paneeldeur met bovenlicht die aan de tuinzijde aansluit op een hardstenen keldertrap. Deze is bovenaan afgeboord met een ijzeren balustrade. Rechts van de kelderdeur bevinden zich drie smalle, getoogde keldervensters, waarvan één getralied. In het verbreed noordelijk zijtravee zijn de vensteropeningen groter uitgewerkt. Alle ramen in dit travee zijn drieledig, behalve het raam in het getralied keldervenster. In de eerste en tweede bouwlaag zijn de raampartijen voorzien van een bovenlicht. De overige traveeën hebben in de vensteropeningen van de eerste en tweede bouwlaag eenvoudige T-ramen. De drie vensteropeningen in de rechterzijtravee zijn kleiner opgevat en licht verspringend. Het middelste venster is blind. Achter het woonhuis ligt een ommuurde stadstuin met vierkant grondplan.

Interieur

De gelijkvloerse verdieping van het woonhuis kent een traditionele enkelhuis-indeling met gang en trappenhuis in de deurtravee. Ter hoogte van de zuidelijke zijtravee bevindt zich de inkompartij en het trappenhuis, terwijl de verbrede zijtravee de voornaamste ontvangstruimte herbergt. Het betreft het voormalig salon en de eetkamer, die in enfilade

op elkaar aansluiten. De centrale traphal loopt over de volledige breedte door in de tweede en derde travee en staat als centrale circulatieruimte in verbinding met nagenoeg alle ruimtes van de gelijkvloerse verdieping. De eerste verdieping van het woonhuis is toegankelijk via de hoofdtrap, die uitgaat op een overloop met vijf deuren. De kelder verdieping bereikt men via de keldertrap onder de hoofdtrap.

Gelijkvloerse verdieping

Op de gelijkvloerse verdieping van de herenwoning Delacre bevinden zich de voornaamste leef- en ontvangstruimtes van het woonhuis. De meest representatieve ruimtes zijn in enfilade in de noordelijke zijtravee ondergebracht. Het betreft het voormalige salon en de eetkamer, respectievelijk aan straat- en tuinzijde. De traphal doet dienst als centrale circulatieruimte en staat in verbinding met de ontvangstruimtes in enfilade in de verbrede rechter zijtravee. Ter hoogte van de tweede en derde travee sluiten eveneens twee secundaire ruimtes op de traphal aan. De middelgrote ruimte aan de straatzijde die in verbinding staat met het salon deed vermoedelijk dienst als bureau of werkruimte. De kleine ruimte aan de tuinzijde die aansluit op de eetkamer werd vermoedelijk gebruikt als office of bijkeuken.

In de linkertravee bevindt zich aan de straatzijde de inkompartij. In deze ruimte bevindt zich een steektrap in witgrijze marmer, die het lager gelegen bordes van de inkom met de centrale traphal verbindt. Voor de tegelvloer, steektrap en lambriserings met marmerplaten in de inkompartij werd gebruik gemaakt van een witgrijze, licht geaderde marmer. Ter hoogte van het lager gelegen bordes bevindt zich aan noordelijke zijde een enkele dienstdeur die toegang geeft tot de dienstvertrekken van het souterrain. In de manshoge marmeren lambriserings is een klassieke deuromlijsting met entablement ingewerkt. De opgaande bepleisterde muurvlakken zijn overal vlak afgewerkt en sluiten bovenaan aan op een omlopende plafondblijst. Centraal in het stucplafond bevindt zich een plafonddrozet. Aan westelijke zijde scheidt een beglaasde paneeldeur met zij- en bovenlichten de inkompartij van de centrale traphal af. Boven de inkomdeur aan de oostelijke zijde bevindt zich een getoogd glas-in-loodraam.

De inkompartij geeft onmiddellijk uit op de centrale traphal die over de volledige breedte van de tweede en derde travee doorloopt. In de ruimte bevindt zich een eenvoudige houten bordestrap met balusterleuningen. Deze heeft een sober uitgewerkte trappaal. De trapredes zijn voorzien van een bekleding in vast tapijt. In de trapwangen steekt vermoedelijk vernieuwd spiegelglas. Ter hoogte van het eerste bordes bevindt zich aan westelijke zijde een enkele beglaasde paneeldeur voorzien van twee glas-in-loodpanelen met gestileerde bloemmotieven. Deze geeft uit op een sanitaire ruimte, die in het verleden vernieuwd werd. Onder de trap bevindt zich eveneens een enkele, beglaasde kelderdeur, waarvan de bovenste panelen voorzien zijn van spiegelglas. In de traphal ligt een decoratieve keramische tegelvloer in veelkleurige, vierkante motieftegels. De boord- en randtegels hebben een verschillend patroon en ook de deuropeningen zijn met een aparte vloertegel gevloerd. De traphal telt als centrale ruimte vier dubbele paneeldeuren, één aan westelijke en oostelijke zijde en twee aan noordelijke zijde. Als centrale circulatieruimte staat de traphal in verbinding met de voornaamste vertrekken van de gelijkvloerse verdieping. De paneeldeuren zijn voorzien van klassieke deurlijsten. Bovenaan sluit op iedere lijst een entablement aan voorzien van een fries met diamantkoppen en tandlijst onder gestileerde frontons. De wanden zijn afgewerkt met een tegelplint, waarvan de motieftegel dezelfde is als de boordtegels van de vloer. Op rugleuninghoogte bevindt zich een enkelvoudige sierlijst. Een decoratief uitgewerkte sierlijst met doorlopende blinde fries tussen consoles boordt de ruimte bovenaan af. De traphal is afgewerkt met een sober stucplafond over meerder velden en wordt zenitaal verlicht door een grote lichtkoepel. Deze kent een regelmatige roedeverdeling en is voorzien van blank reliefglas.

De traphal geeft aan oostelijke zijde via een dubbele paneeldeur toegang tot een middelgrote ruimte die vermoedelijk dienst deed als bureau of werkkamer. Aan de straatzijde bevinden

zich twee dubbele raampartijen met getoogd bovenlicht. Het hang- en sluitwerk evenals het venstertablet in zwarte marmer van beide raampartijen bleef bewaard. In de noordelijke wand geeft een dubbele paneeldeur toegang tot het salon. Het plafond is in tegenstelling tot de overige representatieve ruimtes vlak afgewerkt, mogelijk ter vervanging van een origineel stucplafond. De ruimte is gevloerd met een visgraatparket. Aan westelijke zijde sluit de traphal aan op een kleine ruimte die toegankelijk is via een dubbele paneeldeur. Aan de tuinzijde bevindt zich een rechthoekig raam met bovenlicht. De ruimte is voorzien van een stucplafond met plafondrozet. In de ruimte ligt een visgraatparket.

In het verbreed rechter zijtravee bevindt zich aan de straatzijde de voormalige woonkamer. Deze statige ruimte is het enige vertrek op de gelijkvloerse verdieping die een aankleding kent die zeer sterk aanleunt bij de neo-Vlaamserenaissance-stijl van het gevelontwerp. Het verzorgd binnenschrijnwerk en de historiserende aankleding van deze ruimte bleven goed bewaard. In de zuidelijke wand bevindt zich aan weerszijden een dubbele paneeldeur. Een vierledige paneeldeur op de scheidingswand tussen salon en eetkamer verbindt beide vertrekken. Aan de straatzijde bevindt zich een drieledig rechthoekig raam met bovenlicht voorzien van een espagnoletsluiting. Het origineel hang- en sluitwerk bleef op de meeste plaatsen bewaard. De wanden zijn overal afgewerkt met een eenvoudige houten lambrisering in cassetten met omlopende sierlijst. Aan de noordelijke zijde van het salon bevindt zich een monumentale houten neo-Vlaamserenaissance-schouw met zware natuurstenen wangen in zwarte marmer. De schouw balk met fries is rijk uitgewerkt en voorzien van leeuwenkoppen. Boven de schouwmantel prijkt een vast schilderij op doek waarvan de sierlijst in de boezem ingewerkt werd. Het betreft een ongesigneerde laat-19de-eeuwse portretschildering in historiserende stijl van een 16de-eeuws Spaanse bevelhebber uit de Spaanse Nederlanden. Het schrijnwerk van de schouwboezem is rijk uitgewerkt met een kroonlijst op consoles en wortelmotieven. De schouwmond is afgewerkt met gele en diepblauwe geëmailleerde haardtegels met vergulde sterren en gietijzeren haardplaat. De schouw is voorzien van een haardvloer in zwarte baksteen. Deze sluit aan op het visgraatparket. De ruimte kent een houten balkenplafond met geprofileerde moerbalken voorzien van uitgewerkte balksleutels.

Het salon sluit aan westelijke zijde aan op de eetkamer. Deze kent een aankleding in neo-Lodewijk-XV-stijl. In de zuidelijke wand bevinden zich twee dubbele paneeldeuren, die respectievelijk uitgeven op de traphal en de bijkeuken. Aan de tuinzijde steekt in de westelijke wand een grote drieledige raampartij met bovenlichten voorzien van espagnoletsluiting. Het hang- en sluitwerk van deuren en ramen in deze ruimte bleef bewaard. De wanden zijn afgewerkt met een kamerhoge lambrisering voorzien van sierlijsten en rocailles. In de scheidingswand tussen eetkamer en salon bevinden zich in de onderste velden de originele verluchttingsroosters. Aan noordelijke zijde prijkt een Lodewijk-XV-schouwmantel in witgrijze, geaderde marmer (vermoedelijk Italiaans Arabescato-marmer). De originele bekleding met afboording in messing en gietijzeren haardplaat in de schouwmond bleef bewaard. De ruimte is afgewerkt met een uitgewerkt stucplafond voorzien van plafondrozet en omlopende plafondlijst. De eetkamer is gevloerd met een visgraatparket.

Eerste verdieping

De eerste verdieping is toegankelijk via de hoofdtrap. Deze geeft uit op een overloop met vijf deuropeningen, waarvan één aan westelijke zijde en telkens twee aan de noordelijke en oostelijke zijde. De ruimtelijke indeling is min of meer gelijkend aan deze op de gelijkvloerse verdieping.

In de rechter zijtravee bevinden zich aansluitend twee kamers. Deze vormen net als de onderliggende ruimtes op de gelijkvloerse verdieping een enfilade. In de vernieuwde scheidingswand tussen beide kamers werden drie beglaasde, rondbogige muuropeningen ingebracht. Aan de straatzijde bevindt zich een ruime kamer. Deze is aan noordelijke zijde voorzien van een klassieke schouwmantel in rode, geaderde marmer (Rouge Royal). De haardmond is bezet met witte, geëmailleerde baksteen en gevloerd met een keramische motieftegel in dambordpatroon. De kamer geeft aan oostelijke zijde uit op de driezijdige

erker. Deze is onderaan voorzien van vernieuwd schrijnwerk. Enkel de decoratieve glas-inloodpanelen met gestileerde bloemmotieven van de bovenlichten bleven aan de drie zijde bewaard. Het plafond in de ruimte is afgeboord met een kooflijst en centraal afgewerkt met een eenvoudig plafondrozet. De kamer aan de tuinzijde kent een soortgelijke afwerking en is aan noordelijke zijde eveneens voorzien van een klassieke natuurstenen schouwmantel, die evenwel overschilderd werd. De originele haardplaat bleef eveneens bewaard. De ruimte is voorzien van een stucplafond met plafondlijst. In beide ruimtes ligt een vernieuwd parket in dambordverband.

De traphal geeft aan oostelijke zijde uit op twee kamers. De middelste kamer is bijzonder smal en deed vermoedelijk dienst als sanitaire ruimte of badkamer bij de rechts aanpalende kamer die een grotere omvang heeft. Zowel de verbinding met de enfilade in de noordelijke zijtravee als de verbinding met de traphal kwam later tot stand. De muuropeningen aan deze zijdes zijn niet voorzien van deurlijsten. In beide ruimtes bleven aan de straatzijde de originele tweeledige ramen met bovenlichten en espanjoetsluitingen bewaard. De rechter kamer is voorzien van een stucplafond met sierlijst.

Tweede verdieping

De tweede verdieping is eveneens toegankelijk via de hoofdtrap. Deze geeft uit op een overloop met drie enkele deuropeningen. De opening in de oostelijke wand geeft uit op een voorkamer die opnieuw toegang geeft tot twee kamers, waarvan één de toegang tot de zolderverdieping herbergt. In de zuidelijke kamer bevindt zich de zoldertrap. Het betreft een eenvoudige houten trap met balusterleuning.

In deze ruimtes bleef het origineel binnenschrijnwerk bewaard, inclusief hang- en sluitwerk. De binnendeuren zijn paneeldeuren met een geprofileerde omlijsting. Op de volledige verdieping bleef de originele plankenvloer bewaard.

De noordoostelijke kamer in de rechter zijtravee is voorzien van een houten schouwmantel. De kamer kent eveneens een gestuct balkenplafond op decoratief uitgewerkte consoles met leeuwenkoppen. Aan de straatzijde bevindt zich een vernieuwde dubbele vensterdeur met bovenlicht die uitgeeft op het balkon boven de erker voorzien van een smeedijzeren borstwering. In de westelijke wand bevindt zich een origineel verluchtingsrooster.

Zolderverdieping

Op de zolderverdieping bleef het origineel houten dakgebinte behouden.

Art. 3. Voor het beschermd monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen van de erfgoedwaarden;
- 2° elke beheersdaad moet de erfgoedkenmerken en -elementen respecteren en dient de erfgoedwaarden te ondersteunen. Nieuwe ingrepen en wijzigingen in de indeling en het gebruik vereisen een geïntegreerde en duurzame aanpak, waarbij de impact op het geheel afgewogen wordt en waarbij de draagkracht van de site niet overschreden wordt. Dit veronderstelt vakkundig onderhoud en indien nodig conserverende ingrepen;
- 3° met betrekking tot het exterieur van de herenwoning Delacre beoogt de bescherming het behoud van de buitengevels en architectuur wat betreft schaal, volumewerking, materiaalgebruik en afwerking;
- 4° over de historische aanleg en inrichting van de stadstuin is niets gekend. Deze kan vrij heraangelegd worden als tuin of verharde zone, mits de aanleg geen negatieve invloed heeft op de erfgoedkenmerken- en elementen van de woning;
- 5° met betrekking tot het interieur beoogt de bescherming het behoud van de historische planindeling, als ook het integraal behoud van de originele interieurelementen;
- 6° het is wenselijk aan de achtergevel de technische installaties (verluchtingstoestellen) evenals de lage aanbouw in baksteen ter hoogte van de plint te verwijderen.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° de aanmerkelijke reliëfwijziging van de bodem, meer bepaald de stadstuin;
- 2° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 3° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 4° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 5° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 6° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
 - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
 - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
 - d) het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 7° het uitvoeren van de volgende handelingen aan of in het interieur:
 - a) het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
 - b) het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
 - c) het uitvoeren van werken die de planindeling van het interieur wijzigen;
 - d) het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
 - e) het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
 - f) het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen;
 - g) het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;

- h) het plaatsen, verwijderen of wijzigen van technische voorzieningen zoals verwarming, klimaatregeling, elektrische installatie, geluidsinstallatie, sanitair, liften en beveiligingsinstallaties, met uitzondering van die installaties waarvoor geen destructieve ingrepen moeten gebeuren en/of die geen storende impact hebben op de erfgoedelementen en -kenmerken.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

10 MEI 2019

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS